

Användandet av kommunens kultur- och fritidsanläggningar och förslag på vad som saknas

Rapport 6 – Medborgarpanelen i Ale kommun

”Att kunna vandra ostört i skogarna kring Skepplanda är väldigt mysigt och unikt.”

”Det finns bra utbud i Ale Kommun, men som inflyttad ser jag problemet att allt ligger utspritt i de olika samhällena. Känns lite som det måste "vara lika" för alla i varje ort. Men jag tror det hade varit bättre om man hade satsat på en enda ort, som Nödinge[...]. Ale Kommun är lite profilös i den bemärkelsen och det märks att det råder gammal rivalitet mellan de olika samhällena [...].”

”Har gått och blivit förtjust i många av sjöarna uppe i Vättlefjäll. Vi kan till exempel ta Mettjärn, Lysevattnet, Kroksjön och Björsjön. Och sist men inte minst Kilanda Kyrka och omgivningarna där omkring.”

”Det hade varit toppen om det gick komma närmare älven som utflyktsmål med barnen. I stort tycker jag att utbudet är prima i Ale!”

”Dessutom är det en skam för Ale att man låter det fina naturområdet vid älven vara otillgängligt för medborgarna. Det kan bli så fint och en tillgång för kommunen.”

Sammanfattning

För att fånga en ögonblicksbild över hur medborgarpanelen använder kommunens kultur- och fritidsanläggningar handlar medborgarpanel sex om kultur- och fritidsvanor i kommunen.

Rapporten visar att panelen är aktiva medborgare både inom och utom kommungränsen. Det finns ett påtagligt intresse för kultur- och fritidsaktiviteter. Medborgarna besöker en rad anläggningar, lokaler och arrangemang. Det finns ett särskilt engagemang för musik och teater och vissa konkreta idrottsanläggningar som simhall och tennisbanor.

Panelen menar att den kommunala simhallen Skepplanda är i behov av renovering samt att den ligger alltför långt bort och framhåller att kommunen borde satsa på att centrera vissa anläggningar.

En stor del av de svarande (72 procent) känner till att det är möjligt att hyra kommunens lokaler, men färre (37 procent) känner till att ideella organisationer som bedriver bidragsberättigad verksamhet kan hyra lokaler gratis. Panelen framför att kommunen borde förbättra möjligheten för medborgare och ideella organisationer att komma åt tider i kommunens idrottsanläggningar ytterligare.

Paneldeltagarna har uppmanats att lämna förslag på vad de tycker saknas i kommunen. Simhall, inomhushallar, konstgräsplaner, tennisbana, campingplats och bio hamnar högt upp på listan om panelen själva fick bestämma vad kommunen ska satsa på.

Deltagarna har också fått redogöra för sina smultronställen i kommunen. Panelen värdesätter kommunens många naturområden och lämnar många förslag på platser som de trivs alldeles speciellt på. Panelen framför dock att det ska bli enklare att komma närmare älven.

Avslutningsvis uppskattar panelen det utbud av kultur- och fritidsanläggningar som finns i kommunen, men panelen efterfrågar en något tydligare information om det utbud som finns.

Bakgrund till medborgarpanel sex

Förtroendevalda och tjänstemän i Ale kommun har önskat kunskap om på vilket sätt kultur- och fritidsanläggningar används. Vilka utflyktsmål nyttjas och har medborgarpanelens deltagare några önskemål på vad som saknas i kommunen? I den sjätte medborgarpanelen har panelen därför fått besvara frågor om hur de uppfattar kommunens utbud vad gäller kultur- och fritidsaktiviteter samt hur ofta man besökt/varit åskådare på anläggningarna/utflyktsmålen inom och utom kommunen.

Ett urval av enkätfrågorna

- Hur ofta har man besökt kommunens anläggningar?
- Hur ofta har man besökt anläggningar utanför kommungränsen?
- Känner man till att man kan hyra kommunens lokaler?
- Om man saknar något vad saknar man då?
- Har man något särskilt smultronställe?
- Hur tror man att kommunens resurser fördelas?*

*Vad gäller frågan om kommunens resurser har denna varit frivillig att besvara.

Resultatet kommer, på samma sätt som de tidigare rapporterna från medborgarpanelsundersökningarna, presenteras för förtroendevalda i Kommunstyrelsen, Arbetsgruppen för demokrati- och arvodesfrågor samt för andra intresserade tjänstemän och förtroendevalda i Ale kommun.

Syftet med panelen

Syftet med att ställa frågor om kultur- och fritidsanläggningar är att fånga in kunskap om vad människor i Ale gör på sin fritid och vad man skulle vilja göra. Det har också varit intressant att se hur mycket medborgarna reser till andra kommuner för att ta del av det utbud som finns där.

Medborgarpanelen har också fått redogöra för vad de saknar vad gäller utbudet av kultur- och/eller fritidsaktiviteter. Utöver detta har medborgarpanelen redogjort för sina smultronställen i Ale.

Metod

Medborgarpanelen skickas ut digitalt. Metoden går ut på att de personer som anmält sitt intresse till att vara med i medborgarpanelen får ett e-postmeddelande med en länk till en elektronisk enkät samt ett SMS om att det är dags att besvara medborgarpanelen. För att besvara enkäten har man behövt skriva in ett särskilt lösenord. Sammanlagt har kommunen fått in 100 svar. Enkäten har varit möjlig att svara på under sommarperioden 2010. En påminnelse har skickats ut via SMS.

Svarfrekvens

Svarfrekvensen är 100 svarande av 175 personer. Den elektroniska enkäten har skickats ut till medborgarpanelens 190 personer. I 15 fall har det inrapporterats in fel av olika slag, exempelvis kan det vara så att t.ex. e-postadresser inrapporterats fel och därför skickas tillbaka till avsändaren. Detta innebär att 175 personer haft möjlighet att besvara enkäten. Det kan konstateras att antalet svarande ligger på 57 procent och att svarfrekvensen därmed kan bedömas som någorlunda god.¹

¹ Samtliga frågor och svar redovisas som en bilaga till rapporten.

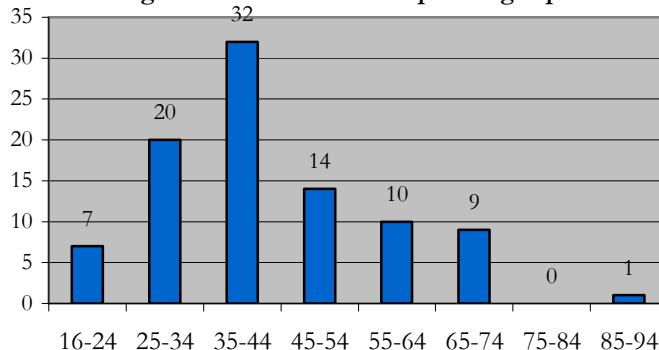
Om åldersspridning, kön och antal personer i hushållet.

Vem som helst som uppfyller villkoren för att vara med i medborgarpanelen kan vara med i kommunens medborgarpanel. Deltagarna ska vara 16 år² eller äldre, bo i kommunen och inte vara aktiv i någon av kommunens politiska nämnder eller kommunfullmäktige. Idag³ består panelen fler än 200 personer.

God åldersstruktur

De som svarat på frågorna i föreliggande medborgarpanel sex representerar ett relativt brett spektrum av Aleborna. Medelåldern ligger på 43 år och den största gruppen är personer mellan 35-44 år. Åldersspridningen är fullt jämförbar med föregående paneler.

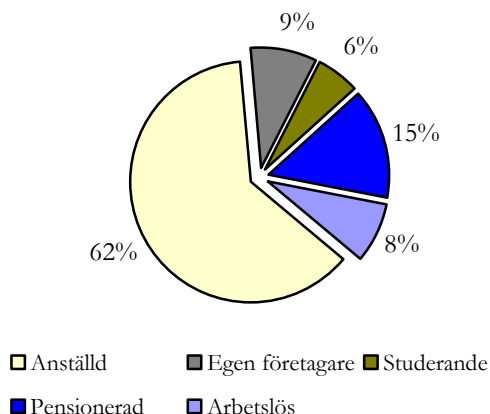
Figur 1 - Svarandes åldersspridning. I procent.

Könsfördelning

Vad gäller könsfördelning mellan kvinnor och män har 54 procent kvinnor och 46 procent män besvarat panelens frågor.

Figur 2 – Sysselsättning. I procent

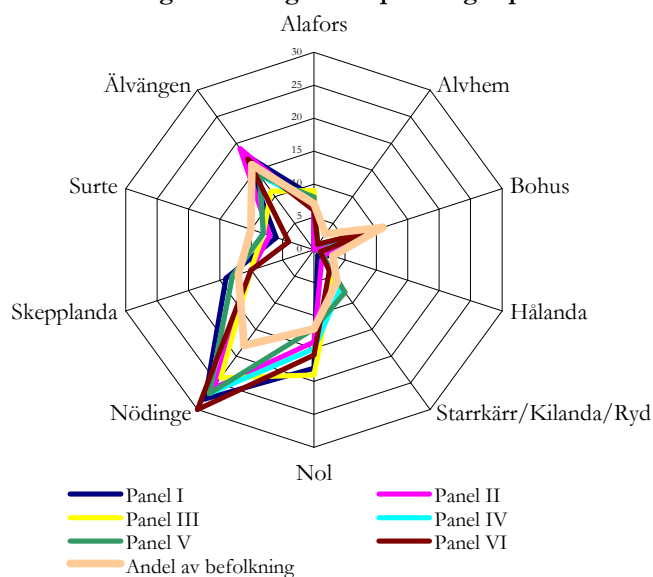
Många i panelen arbetar

Av figuren till vänster framgår att drygt sju av tio personer som besvarat panelen uppger att de arbetar. Femton procent är pensionerade och en liten del, åtta procent, har uppgett att de är arbetslösa. Sex procent av de som besvarat panelen är studerande.

God geografisk fördelning

Av figuren till höger framgår att den geografiska spridningen över kommunen ser bra ut. Flera av de orter som finns i Ale överensstämmer på pricken eller ligger mycket nära den verkliga befolkningen i Ale. Dock är det värt att notera att det är en fortsatt överrepresentation från orterna Nödinge och Nol samt väldigt få svarande från kommunens södra del Surte.

Figur 3 - Geografisk spridning. I procent.

² Sedan 2010 har även ett antal 15-åringar från Ungdomsfullmäktige fått lov att vara med i medborgarpanelen.

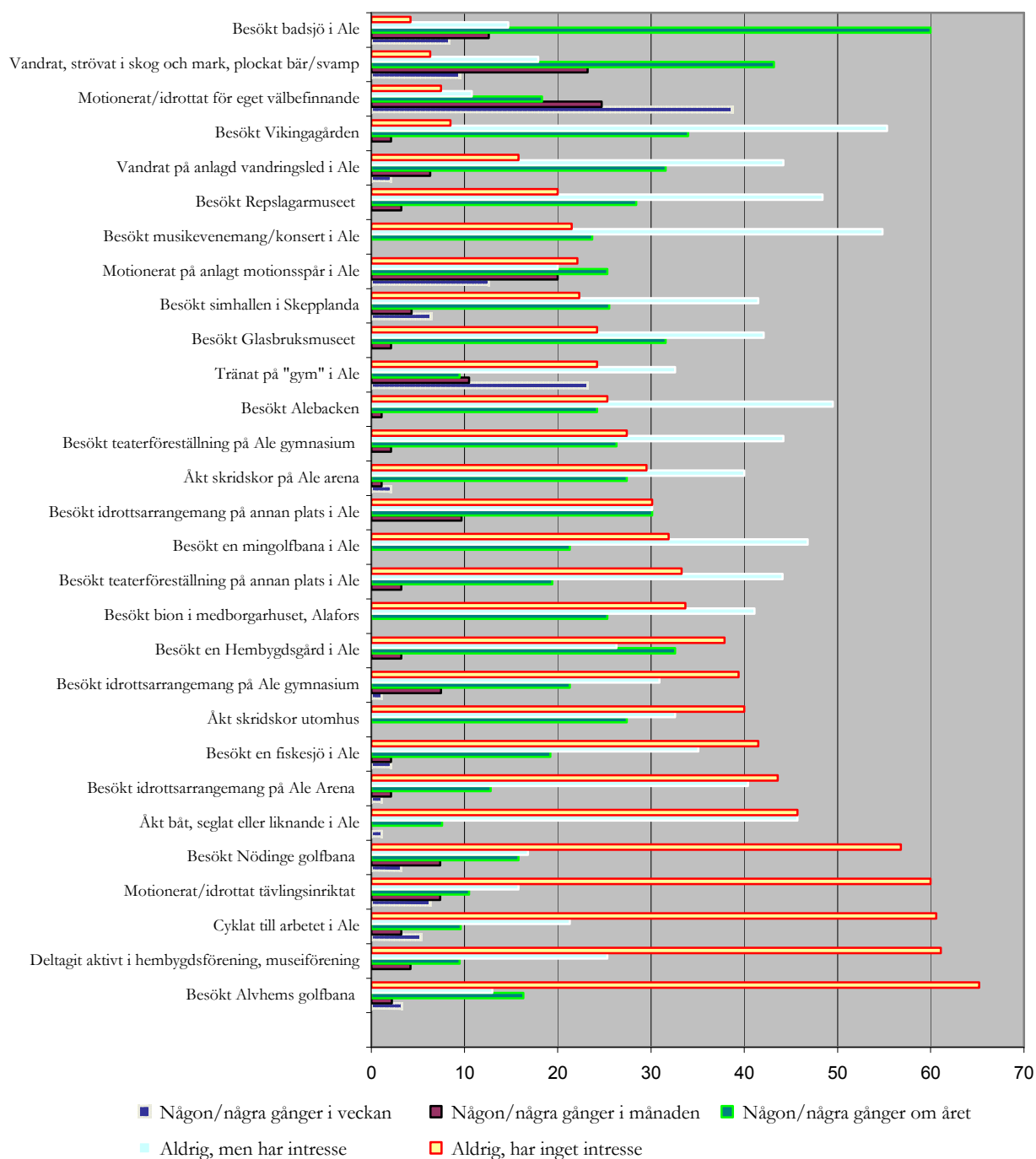
³ 2010-10-06

Hur ofta besöker panelen kommunens anläggningar/utflyktsmål?

För att ta reda på om och hur ofta medborgarpanelens deltagare besöker kommunens anläggningar och utflyktsmål har en fråga ställts kring hur ofta man själv utövat eller varit åskådare på anläggningar inom Ales kommungräns.

Frågan har haft följande lydelse:

Hur ofta har du besökt (själv utövat/varit åskådare) någon av följande anläggningar/utflyktsmål under de senaste 12 månaderna? Observera att frågan handlar om de gånger som du gör saker inom Ales kommungräns.⁴

⁴ Deltagarna har fått bedöma hur ofta de besökt (själv utövat/varit åskådare) någon av anläggningarna/utflyktsmål under de senaste 12 månaderna. Svarsalternativen var följande: Någon/några gånger per vecka, Någon/några gånger i månaden, Någon/några gånger per år, Aldrig, men har intresse och Aldrig, har inget intresse

Femitopplistan på de anläggningar/utflyktsmål som har högst antal utövare ser ut som följer:⁵

- Motionerat för eget välbefinnande
- Besökt badsjö
- Vandratt, strövat i skog och mark, plockat bär/svamp
- Motionerat på anlagd vandringsled
- Tränat på gym i Ale

Att vandra eller ströva i Ales naturområden lockar många alebor. Nästan åtta av tio uppger att de gjort detta minst någon gång under det senaste året.⁶ Många i panelen besöker också någon av kommunens badsjöar kontinuerligt. Åtta av tio uppger att de besökt någon av kommunens sjöar minst någon eller några gånger om året.

De anläggningar/utflyktsmål som används mest är kopplade till rörelse och motion. Lejonparten av de svarande, 64 procent, uppger att de motionerar regelbundet. Nästan fyra av tio uppger att de motionerar någon eller några gånger per vecka. Motionsspåret är den ”anläggning” som används av flest. Vad gäller möjligheter till eget motionerande har en del kommentarer lämnats om att tennis- och badmintonbanor saknas i kommunen.

”Jag hade personligen uppskattat en tennisbana i Nödinge eftersom jag spelat en del i mitt liv tidigare. Dessutom möjligheten att spela badminton på något sätt.”

”Tennishall. Tråkigt att den togs bort.”

Nästan hälften av de svarande menar att de är intresserade av att åka skridskor och skidor, men att det inte blivit av. En fjärdedel uppger att de har besökt Alebacken och nästan en tredjedel uppger att man åkt skridskor på Ale arena någon gång under det senaste året.

I fråga om besök på den kommunala anläggningen Vikingagården uppger en dryg tredjedel att de besökt denna under det senaste året. Drygt hälften säger att de inte besökt Vikingagården, men att de skulle vara intresserade av detta. Nio procent uppger att man inte är intresserad av att besöka Vikingagården alls. Vad gäller besök på museum som glasbruksmuseet i Surte, repslagaruseet i Älvängen och hembygdsgårdar uppger ungefär drygt en tredjedel att de besökt en dessa respektive anläggningar inom kommungränsen någon eller några gånger om året.

Vad gäller musikaliska upplevelser uppger ungefär hälften att de är intresserade av att besöka ett musikevenemang i Ale, men att det inte blivit av under det senaste året.

En liten andel av de svarande uppger att man besökt lokala idrottsarrangemang på Ale arena. Att engagera sig aktivt i lokala hembygdsgörelser intresserar denna panelen föga. 16 procent uppger att de besökt ett arrangemang på Ale arena och 14 procent uppger att de deltagit aktivt i hembygdsgörelsernas verksamhet.

Vad gäller besök på någon av golfbanorna i kommunen uppger drygt sex av tio att de inte är intresserade av att besöka dessa golfbanor. För bangolfen/minigolfen är siffran något mer positiv. En av fem har spelat och nästan hälften uppger att de inte spelat det senaste året men att de i alla fall har ett intresse av att spela bangolf/minigolf.

⁵ Värt att notera är att det finns ett par kommentarer om att det varit så många svarsalternativ att välja mellan att det varit svårt att säkert veta vilken fråga man besvarat.

⁶ Många har lämnat utförliga kommentarer om naturområdena i Ale. Många av kommentarerna återfinns längre fram i rapporten.

Besök på kultur- och fritidsaktiviteter inom och utanför Ale kommun

Genom att ställa nedanstående fråga har ett försök gjorts att jämföra de besök som görs på kommunens anläggningar/utflyktsmål med sådana som görs utanför Ale kommun.

Frågan har haft följande lydelse:

Hur ofta har du besökt (själv utövat/varit åskådare) någon av följande anläggningar/utflyktsmål?⁷

Svarsalternativen har summerats ihop⁸ och kallas ”aktiva”. Denna grupp redovisas mot gruppen potentiella besökare som inte har gjort aktiviteten men har intresse (intresserade). Sist redovisas den grupp som inte är intresserade av aktiviteten överhuvudtaget (ointresserade).

Antal (i procent) som utfört aktiviteter	Inom Ale kommun			Utanför Ale kommun		
	Aktiva	Intresserade	ointresserade	Aktiva	Intresserade	ointresserade
Motionerat/idrottat för eget välbefinnande	82	11	8	54	21	25
Besökt badsjö	81	15	4	57	18	25
Vandrat, strövat i skog och mark, plockat bär/svamp	76	18	6	53	22	25
Motionerat på anlagt motionsspår	58	20	22	32	20	47
Tränat på "gym"	43	33	24	25	19	56
Vandrat på anlagd vandringsled	40	44	16	34	32	33
Besökt idrottsarrangemang på annan plats	40	30	30	60	17	23
Besökt simhallen	36	42	22	62	17	21
Besökt Vikingagården	36	55	9	-	-	-
Besökt en Hembygdsgård	36	26	38	17	29	54
Besökt Glasbruksmuseet	34	42	24	-	-	-
Besökt Repslagarmuseet	32	48	20	-	-	-
Åkt skridskor på Ale arena	31	40	30	6	32	62
Besökt idrottsarrangemang på Ale gymnasium	30	31	39	-	-	-
Besökt teaterföreställning på Ale gymnasium	28	44	27	-	-	-
Åkt skridskor utomhus	27	33	40	10	28	63
Besökt Nödinge golfbana	26	17	57	-	-	-
Besökt bion i medborgarhuset, Alafors	25	41	34	87	4	9
Besökt Alebacken	25	50	25	34	27	39
Motionerat/idrottat tävlingsinriktat	24	16	60	20	13	67
Besökt musikevenemang/konsert	24	55	22	80	13	8
Besökt en fiskesjö	23	35	42	27	25	48
Besökt teaterföreställning på annan plats	23	44	33	58	17	25
Besökt Alvhems golfbana	22	13	65	24	12	65
Besökt en minigolfbana	21	47	32	41	30	28
Cyklat till arbetet	18	21	61	4	16	80
Besökt idrottsarrangemang (på Ale Arena)	16	40	44	60	17	23
Deltagit aktivt i hembygdsförening, museiförening	14	25	61	14	17	69
Åkt båt, seglat eller liknande	9	46	46	54	26	20

Den kommunala simhallen⁹ i Skepplanda har under det senaste året nyttjats av en tredjedel av de svarande. 62 procent uppger likväl att man åkt iväg till grannkommunerna för att bada under det

⁷ Om man aldrig gör aktiviteten, fick man ange om man tycker att aktiviteten är intressant eller inte.

Svarsalternativen var följande: Någon/några gånger i veckan, Någon/några gånger i månaden, Någon/några gånger om året Aldrig, Aldrig, har inget intresse.

⁸ De tre svarsalternativ som summerats ihop till kategorin ”Aktiv” är de som kryssat för Någon/några gånger i veckan, Någon/några gånger i månaden, Någon/några gånger om året.

⁹ Frågan om simhallens läge och skick har samlat många kommentarer som redovisas längre fram.

senaste året. Nedanstående kommentarer speglar en del av de inkomna funderingarna som handlar om kommunens simhall i Skepplanda.¹⁰

”[...] Simhallen i Skepplanda är på tok för liten och ligger för långt bort. Kungälv's badanläggningar (och Göteborgs i viss mån) lockar mer.”

”Simhall mer centralt än i Skepplanda, alldeles för långt att åka dit.

Att gå på bio i kommunen är möjligt, t.ex. på medborgarhuset i Alafors. En fjärdedel uppger att man gjort detta under det senaste året inom kommungränsen någonstans. Nära nio av tio har dock gjort detta utanför kommungränsen under det senaste året. Ett par kommentarer har lämnats som fokuserar på behovet av bio i kommunen.

”En "riktig" bio som kan konkurrera med dem inne i stan.”

Endast nio procent av de svarande uppger att man åkt båt, seglat eller liknande inom kommunens gränser. Utanför kommunen har 54 procent gjort detta. En stor andel, 46 procent, uppger dock att man är intresserade av att åka båt, segla eller liknande inom kommunens gränser.

Drygt en av fyra uppger att man har besökt en teaterföreställning på Ale gymnasium minst någon eller några gånger per år. Nästan hälften av de svarande uppger att de aldrig gått på någon föreställning, men att de är intresserade ändå. En fjärdedel är inte alls intresserade av de föreställningar som ges på Ale gymnasium. Några paneldeltagare har valt att lämna kommentarer om kulturutbytet i allmänna ordalag.

”Önskar mer kulturarrangemang. Tycker att Ale engagerar sig dåligt i kulturen”

”F d riksteaterns besök i gymnasiets aula. Kulturutbudet känns tunnare numera jämfört med för några år sedan.”

Om man jämför panelens besök på teaterföreställningar inom Ale kommun med besök i grannkommunerna uppger 58 procent att de besökt en teaterföreställning under det senaste året på annan plats än inom Ale kommun och 80 procent att de besökt en konsert/musikevenemang utanför kommungränsen.

”[...] Teatern är mycket uppskattad och bra.”

”Ale kommun har tyvärr inget Ullevi eller Konserthus som kan ta emot de lite större artisterna. Ale kommun har heller ingen Stadsteater med de större pjäserna eller en Bergakungen. Är lite svårt att konkurrera med storebror.”

Vad gäller besök på idrottsarrangemang uppger fyra av tio att de besökt ett idrottsligt evenemang inom Ale kommun under det senaste året. Sex av tio uppger att man gjort detta utanför kommungränsen under samma period. Någon har kommenterat idrottsanläggningarnas skick.

”[...] Idrottsanläggningarna är i jämförelse med andra kommuner undermåliga kan jag tycka [...]”

”Friidrottsanläggning saknas liksom den typen av multiarenor man har på en del andra orter.”

¹⁰ Ytterligare kommentarer som handlar om simhallen återfinns i avsnittet om vad som saknas i kommunen.

Medborgarpanelens kännedom om att det är möjligt att hyra kommunens lokaler

I Ale kommun har föreningar, företag och privatpersoner möjligheten att hyra kommunens idrotts- och skollokaler för olika aktiviteter. Det kan vara fråga om allt ifrån idrottsaktiviteter till arrangemang, möten, kurser eller övernattnig.¹¹ För att ta reda på om detta är känt eller inte ställdes en fråga om panelens kännedom om detta.

Frågan har haft följande lydelse:

Känner du till att du kan hyra kommunens lokaler (som skolor, gymnastiksal, aulor etc.)?

Av resultatet av frågan framgår att en stor del av de svarande (72 procent) känner till att man kan hyra kommunens lokaler. Ungefär en fjärdedel (28 procent) känner inte till detta. Några har passat på att kommentera allmänhetens och ideella föreningars möjligheter att få tillgång till tider i kommunens lokaler och vad lokalerna används till.

”Var måna om att ge mindre ideella föreningar, såsom Bohus gymnastikförening tider och tider som passar i gymnastiksal. Med tanke på hur många idag har ett stillasittande arbete, så ska väl kommunen främja motion [...]”

”Bättre tillgång till gymnastiksalarna för gymnastik även för äldre”

”Jag önskar att det fanns lokaler för utställningar av konst och hantverk.”

”Jag vet att man kan hyra kommunens lokaler, men också att det inte är så lätt att få tider, så det känns som om det finns ett visst behov av att öka på antalet idrottshallar.”

”Mer halltider för idrottsverksamhet för barn. Krockar med cuper och annat och då får barnens träningstider stryka på foten. Lite aktiviteter för de under 7 år när det gäller idrott eller förberedande sådan.”

Medborgarpanelens kännedom om att vissa föreningar och organisationer kan hyra lokaler utan kostnad

I Ale kommun är det möjligt att, under vissa omständigheter, hyra kommunala lokaler utan att detta är förenat med någon kostnad. Grundprincipen är att det ska vara fåga om ideella föreningar och organisationer, som bedriver så kallad bidragsberättigad verksamhet¹² för personer i åldrarna 7-20 år.

Frågan har haft följande lydelse:

I Ale kommun kan ideella föreningar och organisationer, som bedriver bidragsberättigad verksamhet för personer i åldrarna 7-20 år, hyra lokaler gratis. Känner du till detta?

När det handlar om vetskapen om detta svarar en dryg tredjedel (37 procent) att de känner till att ideella organisationer som bedriver bidragsberättigad verksamhet kan hyra lokaler gratis. Detta får till följd att nära två tredjedelar (63 procent) inte känner till detta.

¹¹ Som exempel på vad som är möjligt att hyra kan nämnas: Ale gymnasiums teater med drygt 280 platser, idrottshallar, vanliga lärosalar, musiksalen, teaterstudion, TV-studion, etc.

¹² Verksamhet för åldrarna 0-20 år av ideell förening/organisation inom Ale kommun

Fördelning av kommunens resurser

I en nationell undersökning från 2009¹³ svarade hälften att kostnaderna för skola, vård och omsorg uppgår till ungefär 40 procent av kommunernas och landstingens totala utgifter. Vilken uppfattning har panelen om fördelningen av kommunens resurser?¹⁴ Hur mycket av resurserna tror man går till kommunens olika sakområden? Frågan har varit valfri att besvara. Ambitionen har varit att försöka fånga in en gemensam uppfattning. Vad har medborgarpanelen för bild i stort om kommunens kostnader? Ett försök har gjorts att jämföra detta med verkligt utfall.¹⁵

Frågan delades in i följande områden:

Förskola och grundskola | Äldre- och funktionshindersomsorg | Gymnasieskola och vuxenutbildning | Individ- och familjeomsorg | Kultur, bibliotek, idrott och fritid | Gator, grönytor, lekplatser, och badplatser | Miljöskydd, samhällsbyggnad och räddningstjänst | Kollektivtrafik | Kommunala sysselsättningsåtgärder | Övrigt |

Kommunalt ansvarsområde		Verklig nivå (procent)	Panelens uppfattning
Förskola och grundskola	490 miljoner kronor	35,1	17,5
Äldreomsorg och funktionshinder	349 miljoner kronor	22,0	15,1
Gymnasieskola och vuxenutbildning	167 miljoner kronor	12,7	12,0
Miljöskydd, samhällsbyggnad och räddningstjänst	154 miljoner kronor	4,5	7,5
Individ- och familjeomsorg	104 miljoner kronor	7,6	11,6
Gator, grönytor, avfallshantering och VA, m.m.	98 miljoner kronor	7,1	6,4
Kultur och fritid	50 miljoner kronor	3,8	6,9
Kollektivtrafik och färdtjänst	20 miljoner kronor	1,6	6,9
Kommunala sysselsättningsåtgärder	14 miljoner kronor	0,6	8,2
Övrigt (politisk verksamhet samt övrig verksamhet)	79 miljoner kronor	5,2	9,4

Det kan konstateras att medborgarpanelens uppfattning om nivån på kommunens kostnader i många delar understiger den faktiska nivån. Panelens intryck är att lite mer än drygt hälften (56 procent) av de medel som kommunen har att tillgå går till vård, skola och omsorg.¹⁶ Det verkliga utfallet på dessa verksamheter är att mer än tre fjärdedelar (77 procent) av de pengar som kommunen har att tillgå går till just dessa verksamheter.

Panelens uppfattning är att förskola och grundskola kostar ungefär hälften av vad den gör. I fråga om kostnad för kollektivtrafik och sysselsättningsåtgärder tror panelen att kommunen betalar många gånger mer än vad verkligheten visar.

Några områden där medborgarna tror att verksamheten kostar mindre än den gör:

Förskola och grundskola | Äldreomsorg och funktionshinder

Några områden där medborgarna tror att verksamheten kostar mer än den gör:

Individ- och familjeomsorg | Kultur och fritidsverksamheten | Kollektivtrafik och färdtjänst | Kommunala sysselsättningsåtgärder | Övrigt

¹³ http://www.skl.se/web/Dalig_kunskap_om_lokalt_ansvar.aspx

¹⁴ Det pågår en utveckling att bjuda in medborgarna till att prioritera budgetar. Modellen har använts sedan 80-talet och startade i Porto Alegre i Brasilien och går ut på att medborgarna hjälper till att prioritera hur resurser ska fördelas. Under 2000-talet har detta sätt att arbeta fått stor spridning och många länder har använt sig av medborgarbudgetar t.ex. Italien, Spanien, Portugal, Frankrike, Storbritannien, Tyskland, Afrika, Indien och Kanada.

¹⁵ Eftersom det funnits tio på förhand angivna kategorier har det varit svårt att göra en rättvis jämförelse. Någon respondent kan tycka att en fråga om t.ex. renhållning ska ligga under kategorin miljöskydd medan en annan menar att detta tillhör kategorin gator, grönytor m.m. På samma sätt är det möjligt att resonera om kategorin övrigt där t.ex. Förtraendevaldas arvoden finns med. Men villkoren har varit samma för alla som svarat så någon form av bild torde kunna tecknas på grundval av materialet.

¹⁶ Brukar kallas för kommunens kärnverksamhet.

Vad saknar panelen i utbudet av kultur- och/eller fritidsaktiviteter?

Genom att ställa frågan har ambitionen varit att fånga in förslag från paneldeltagarna. På den här frågan har det inte funnits några svarsalternativ. Det har varit fritt fram att skriva vad man vill.

Kommunens sjöar behöver ett lyft

Några av kommentarerna handlar om att kommunen ska satsa ordentligt på områdena runt sjöarna. Vimmersjön i Nödinge är föremål för kommentarer:

”Sätt belysning runt Vimmersjön och gör i ordning den lilla stigen som förbinder vägarna runt Vimmersjön, så skulle det kunna bli ett mycket bra promenadstråk/löpstråk.”

”Ordnad gångväg runt Vimmersjön så att man kan gå där med barnvagn.”

”Vimmersjön är alldeles för grumlig för att bada i.”

”Vill också framföra att jag tycker att den upprustning som gjorts vid Vimmersjön har blivit väldigt bra.”

”Promenaden runt Nödinge sjön är en underbar favorit! Ordna gärna framkomlighet för barnvagn ;)”

En central simhall efterfrågas av många

Den kommunala fritidsanläggning som förekommer i särklass flest fall är simhallen. Många paneldeltagare har lämnat särskilda kommentarer om att simhallen ligger för långt bort för att kunna användas samt att den är i dålig kondition.

”Simhallen i Skepplanda ligger helt enkelt för långt bort för oss för att vi ska nyttja den.”

”Simhall mer centralt i Ale, t.ex. i Nödinge”

”En mer centralt belägen simhall. Skepplanda är för avlägset.”

”Simhall i Nödinge! Ordna en aktiv simförening och simhall med cafee. Babysim där alla barn som finns i Ale kan gå, gravid vatten gymna, motionssim, samarbete med skolor. Nu tappas alla som istället åker till Göteborg eller Kungälv, Skepplanda är åt fel håll för många”

”Simhall med minst 25m bassäng, centralt placerad i kommunen. Simhallen i Skepplanda är på tok för liten och ligger för långt bort. Kungälvs badanläggningar (och Göteborgs i viss mån) lockar mer.”

”En simhall vid Jennylund skulle platsa.”

Bättre motionsslingor efterfrågas

En stor del av de svarande upplever att Ales natur är fin och att det borde vara möjligt att använda denna mer för att åstadkomma motionsslingor och liknande. Panelen tycker att kommunen borde rusta upp gång- och cykelvägar i kommunen.

”Det behövs mer belysta vägar/spår att springa och gå på i Ale”

”Elbelyst motionsspår i Älvängen saknar jag”

”Finns för få ställen att springa på i Ale.”

”[...] bättre motionsslingor i Alafors, delar av banan består fortfarande av sprängsten som man riskerar att vricka fötterna på, samt är obehagligt att springa på, slingorna saknar km markeringar, fler olika slingor behövs, gärna ett milspår. Inget roligt att springa raksträckan mellan Alafors och Älvängen fram och tillbaka flera gånger för att komma upp i km.”

Värt att notera i sammanhanget är att det finns paneldeltagare som framför att man är tacksamma över elljusspåret i Jennylund.

”Är väldigt tacksam över elljusspåret här uppe i Jennylund. Nyttjar det flera gånger i veckan.”

Några kommenterar att vandringsleder och cykelleder borde fixas till:

”Fler ordnade vandringsleder i gammal kulturbygd”

”Sammanhängande cykelleder”

Underlätta för alternativ till dyra gym

En del kommentarer har lämnats om att kommunen borde underlätta för föreningar att ha tillgång till träningslokaler eftersom abonnemangskostnaden på privata gym ses som för dyr.

”Vill ha fler tider åt billigare motionsaktiviteter för vuxna som Friskis och Svettis”

”Alla behöver röra på sig men långt ifrån alla har råd att gå på dyra gym.”

”Som pensionär tror jag att man behöver öva upp sina muskler och balans för att klara det vardagliga livet längre, men det bör finnas ett alternativ till de dyra privata gymmen att gå på och bättre tillgång till gymnastiksalarna för allmän gymnastik”

Gör något längs med älven:

Många har lämnat kommentarer om att kommunen borde satsa på att se till att kommunen får en campingplats någonstans utefter älven.

”Gör i ordning stranden invid Göta Älv i Älvängen så att gemene man kan gå dit för att titta på båtar eller bara kunna sitta och filosofera. Finns gott om arbetslösa som behöver komma ut och känna sej delaktiga.”

”Gör något trevligt utefter älvstrandsvägen typ rastställen m.m.”

” En campingplats med badplats i östra delen av kommunen. För att få hit turister från andra delar av Sverige och inte minst från övriga Europa. Här finns en potential för detta”

”Campingplatser i kommunen. Möjlighet att nå älven – Rastplatser vid älven”

”Campingplats att anvisa besökande vänner som campar eller kommer med husbil.”

”Campingplats. Skulle främja hela kommunen”

Förbättra informationen om kultur- och fritidsanläggningar på webben och i verkligheten:

En del i panelen efterfrågar bättre och tydligare information om vilka anläggningar som finns och hur de kan användas. Även skyltningen om anläggningar kan förbättras.

”[...] Det skulle även vara bra om det fanns en plats där man kunde få en konsoliderad vy över alla aktiviteter som finns”

”Mera reklam för våra naturreservat. Lika viktiga som allt annat inom fritid.”

”Mer info om badsjöar, var och hur!”

”På Ale:s hemsida [...] bör finnas kartor att ladda ner. Turistbyrån är ju bara öppen på sommaren. Det finns många som vill göra höstpromenader. Titta på Lilla Edets kommun. Där är inte lika rörigt.”

”Mycket bättre skyltning om vägen till Ale Arena, ridverksamheten etc”

Utöka tiderna i kommunens hallar:

Kommentarer har lämnats om behov av fler tider för motionsaktiviteter för vuxna samt att gymnastiksalarna borde kunna nyttjas av de äldre.

”Jag har i alla år varit med i Friskis och Svettis men var förra året tvungen att sluta pga. av att vi inte fick några fungerande tider i hallarna. Det är viktigt att även vi vuxna har möjlighet att träna och inte bara ungdomarna.”

”Tycker att det finns tillräckligt med fotbollsplaner. Intresset för den sporten är överdimensionerad - alla kategorier. Måste finnas att som folk är intresserade av...likadant är det i Lilla Edets kommun.”

Kommunen borde anstränga sig mer:

Bland kommentarerna märks ett flertal som menar att kommunen borde satsa mer resurser/kraft samt se till att satsa på att centralisera aktiviteterna.

”Det finns bra utbud i Ale Kommun, men som inflyttad ser jag problemet att allt ligger utspritt i de olika samhällena. Känns lite som det måste "vara lika" för alla i varje ort. Men jag tror det hade varit bättre om man hade satsat på en enda ort, som Nödinge, som redan har ett väletablerat centrum och en kraftig inflyttning. Ale Kommun är lite profflös i den bemärkelsen och det märks att det råder gammal rivalitet mellan de olika samhällena som jag inte förstår grunden till.”

”[...] Idrottsanläggningarna är i jämförelse med andra kommuner undermåliga kan jag tycka. Mycket tror jag beror på att Nödinge kommun inte har EN centralort på vilken man satsar och därmed försöker man fördela alla hallar och anläggningar till de olika delarna av kommunen. [...]”

”Ale kommun borde över lag sträva efter stimulerande aktiviteter för våra ungdomar. Idag handlar mycket om att jag som förälder måste engagera mig i fritidsverksamheten ideellt (ex. den lokala fotbollsföreningen) med allt vad det innebär av insats i arbetstid och engagemang för oss föräldrar [...]”

”Jag vet inte om jag saknar något direkt, det skulle vara mer ”turistaktiviteter” när man får gäster. I Nödinge finns inget sånt.”

”[...] Det finns i andra kommuner, vi måste hänga med i "konkurrensen" [...]”

Satsa på barnen och spontanidrottsplatser:

Några menar att kommunen borde satsa på barnen och spontanidrottsplatser med mera.

”Saknar även fler välplanerade näridrotts och spontan idrottsplatser [...]”

”Friidrottsanläggning saknas liksom den typen av multiarenor man har på en del andra orter.[...]”

”En stor park med aktiviteter för barn. Ex. en fantastisk lekplats, möjligheter för picknick och spel. Något som liknar slottsskogen.”

”Säkra o bredda ridvägarna i ale kommun”

Tidsbristen gör att man inte hinner göra allt man vill:

Det finns deltagare som menar att upplevd tidsbrist gör att man inte använder de kultur- och fritidsanläggningar som finns i kommunen. Några av de svarande menar att man kanske inte alltid har den tid som krävs och att det kan vara enklare att göra saker någon annanstans i någon annan kommun.

”Det blir tyvärr gärna så att man vill besöka/delta i olika saker som finns i kommunen men tänker "sen" och så blir det inte av. Det var likadant när jag bodde i Göteborg, trots tio år där har jag t ex inte åkt Paddan eller besökt Älvsborgs fästning.”

”Tyvärr räcker inte tiden till planerade aktiviteter. Vandring i skog och mark är mycket bättre.”

”Göteborg har ju det mesta... Arbetar i Göteborg. Lättast att ”slinka” in efter jobbet.”

Smultronställen i Ale

Genom att ge deltagarna möjlighet att lyfta fram sina smultronställen i hemkommunen har ambitionen varit att fånga in ett antal platser där Aleborna trivs. Många har valt att lämna kommentarer och framhåller naturområden som sina absoluta smultronställen. Kommunens sjöar, vandringsleder och mer eller mindre hemliga svampställen framkommer.

Nedan återges, i alfabetisk ordning, ett urval av de platser och kommentarer som lämnats.¹⁷

Ale Arena

”Arenan är det absolut bästa som har hänt i kommunen i modern tid, både för oss kommuninvånare och för kommunen som sådan.”

Ale gymnasium

”Jag vill även slå ett slag för biblioteket i Ale gymnasiet, en supertillgång för alla.”

Alebacken

Alla små fiske- och skogssjöar i östra delen av kommunen

”Tinnsjön, Aborresjön, Sundasjön, Böljesjön etc.”

Alvhems golfbana och mollsjön

”Alvhems golfbana en riktigt tidig junimorgon”

Badsjöar i närheten!

Biblioteket

Bussarna i Ale

”Det är mitt smultronställe att kunna åka buss hur mycket jag vill inom Ale utan kostnad. Jag kan nå fina ställen inom kommunen med buss”

Dammekärr

”Där åker jag och min familj skidor på vintern. Deras öppettider är undermåliga, då vi vill hyra skidor där.”

Hemligt svampställe

Holmevattnet

Hultasjön

”Hultasjön en lugn och klar sommarkväll”, ”Hultasjön o skjutbanan.”

Hålända

Hällsjön

”Badsjöarna i allmänhet, men framförallt Hällsjön i Nödinge.”

Hältorpssjön

”Borde vara gångväg runt hels sjön - idag delvis dålig. Området upp mot Livered.”

Insjöarna med fiskemöjligheter

”Insjöarna och bärplockning. Vägen ut till havet”

Jennylund

”Vandringsleder och sjöar uppe hos oss i Jennylund”

Kilanda

”Kilanda gård med miljö. Valsjön mfl”

Kilanda kyrka

”Kilanda med omnejd.”, ”Och sist men inte minst Kilanda Kyrka och omgivningarna där omkring.”

”Runt fiskesjöarna i Kilanda”

¹⁷ Många av smultronställena har namngetts mer än en gång. För att göra det mer lättåskådligt förkommer varje smultronställe endast en gång.

Klevsjöloft

Kungsgårdens golfbana

”Kungsgårdens golfbana med restaurang etc”

Lindåsen

”Naturen i och omkring Lindåsen - Bönabo- Relsbo-”

Loppisar

”Jag har två små barn så vi njuter bäst av den närliggande naturen och faciliteterna. Vi försöker dessutom gå på floran av härliga loppisar!”

Mettjärn

”Mettjärn uppe i Jennylund ovanför Bohus är fint.”

Mollsjön

”Jag skulle åka till Mollsjön med familjen när chansen ges! Helt underbart fint där!”

Naturen i kommunen

”Har nu under semestern ägnat två dagar åt vandring i Vättlefjäll och förra året paddla vi kanot i sjösystemet från Surtesjön. Vilken natur vi har runt knuten! Vissa leder behövs dock underhållas mer än andra! Otroligt fina sjöar och tillgången till vindskydd är kanon! Veden har dock en tendens att vara slut vid nästan varje vindskydd.”

Nödinge golfbana

”Nians utkik på Nödinge golfbana.”

Nödinge.

”Skidspåret i Nödinge”

Präсталund

”Präсталund i Starrkärr”, ”Präсталund. Borde öppnas café där.”

Repslagarmuseet

Risveden

”Helt underbart.”

Sandliden

”Magnifik utsikt mot solnedgången från bergshöjden sydöst om Sandliden/Platåvägen i Bohus och svårtillgängligheten - norr om skjutbanan”

Sandsjön

Sjövallen

Skepplanda

”Att kunna vandra ostört i skogarna kring Skepplanda är väldigt mysigt och unikt.”

Sportlife

Surtesjön

”Att sitta på en klippa uppe vid Surtesjön och se ut över älven.”

Teatern i Nödinge

Utby

”Att gå Utby-runt i Älvängen är också trevligt.”

Vandringsleder

”Att vandra längs våra vandringsleder i kommunen är fantastiskt o rogivande. Vår natur är storslagen.”

Vimmersjön

”Vandringslederna vid Vimmersjön. Där finns flera olika fina leder som sköts av OK Alehof. ”

Vättlefjäll

Vättlefjäll naturområde är "Änglamark", Har gått och blivit förtjust i många av sjöarna uppe i Vättlefjäll. Vi kan till exempel ta Mettjärn, Lysevattnet, Kroksjön och Björsjön.”

Älvdalen

Avslutande diskussion

Medborgarpanel sex har fokuserat på användandet av kultur- och fritidsanläggningar inom och utom Ale kommun. Rapporten fungerar som en praktisk ögonblicksbild över vad panelen prioriterar och värdesätter inom fritids- och kulturområdet.

Sammanfattningsvis kan sägas att medborgarpanelen har ett intresse att använda och ta del av kommunens olika kultur- och fritidsaktiviteter. Panelen besöker många av kommunens kultur- och fritidsanläggningar och deltar också på en hel del arrangemang. Utifrån de kommentarer som lämnats är det möjligt att utläsa ett särskilt engagemang för musik, teater och idrottsanläggningar som simhall och tennisbanor. En hel del av paneldeltagarna åker kontinuerligt till Göteborg och andra grannkommuner för att ta del av det utbud som finns där vad gäller idrottsevenemang, bio- och teaterbesök.

Vad gäller fysiska aktiviteter så verkar en stor del av medborgarpanelen motionera på regelbunden basis och några uttrycker sin tacksamhet för att det genomförts en del satsningar på motionsanläggningarna inom kommunen. Dock framhåller man att kommunen skulle kunna göra mer när det gäller att förbättra och utveckla motionsslingorna genom exempelvis bättre belysning eller ny markbeläggning. Kanske kan medborgarpanel sex tjänstgöra som ögonöppnare för detta behov och vara till hjälp när det gäller att prioritera rätt vad gäller en möjlig översyn av motionsspåren?

Bland kommentarerna återfinns ett par som ogillar att kommunen så hårdnackat sprider kommunala anläggningar över hela kommunen. En del tycker att kommunen borde försöka samla ihop sina kultur- och fritidsanläggningar istället för att sprida ut desamma. Ett tydligt exempel är den kommunala simhallen i Skepplanda som enligt många verkar vara i stort behov av renovering. Frågan om simhallen är den kommunala anläggning som flest tyckt till om och kommenterat. Resonemangen hängs i allmänhet samman med att det är långt till Skepplanda och att det inte blir närmre att åka dit bara för att det finns en simhall där. Om avståndet upplevs som längre att åka till en simhall inom kommunen än vad det upplevs till Kungälv eller Göteborgsområdet då menar många att de hellre åker till andra sidan kommungränsen. Och då har det egentligen liten betydelse vilket skick simhallen är eller att det ens finns en simhall där.

Att panelen värdesätter kommunens många naturområden märks. Naturen hyllas stort när medborgarna får tycka till om sina absoluta smultronställen. Panelen är förtjust och lämnar en rad förslag som på hur kommunen kan göra ytterligare insatser för att t.ex. öppna upp naturområdena ännu mer. Bland kommentarerna återfinns en hel del som går ut på att kommunen måste göra det möjligt för aleborna att enkelt ta sig ner till vattenområdena längs med älven. Vissa uppger att man t.ex. är intresserade av att åka båt, segla eller liknande inom kommunens gränser men att man inte gjort detta inom kommunen. Samtidigt visar enkäten att nästan hälften av panelen gjort detta utanför kommungränsen. I linje med att det ska vara lätt att komma nära naturen framför panelen önskemål om att kommunen borde göra i ordning miljön runt vissa av kommunens sjöar så att det blev lättare att ta med sig exempelvis barnvagn runt sjöarna.

En fråga som varit valfri att besvara har fokuserat på finansieringen av kommunens verksamhet. Det kan konstateras att det råder en relativt stor okunskap om hur stor del av skattepengarna som går åt till kommunens olika sakområden och att kommunen i enlighet med detta borde arbeta aktivt med att nå ut med informationen om vad verksamheten kostar. Som exempel kan nämnas att panelen tror att kostnaden för förskola och barnomsorg ligger på hälften mot vad den gör. Panelen uppfattar alltså inte att en så stor del av kommunens totala kostnader går till kärnverksamheter som faktiskt är fallet. Det är kanske inte så underligt att människor upplever missnöje med vad gäller det offentliga finansiering när man tror att ungefär hälften av

kommunens sammanlagda resurser läggs på annat än kärnverksamheterna. Hur jobbar kommunen med att sprida information om vad verksamheten kostar? Kanske är det möjligt att utveckla denna del? I många delar av världen jobbar kommuner och offentliga aktörer aktivt med att utveckla så kallade medborgarbudgetar¹⁸. Kanske kan detta vara något för Ale att pröva på?

Vad gäller kultur- och fritidsanläggningar uttrycker panelen i huvudsak att man är nöjd med det utbud som finns i kommunen. När det handlar om möjligheten att utöva sportaktiviteter har ett flertal kommentarer lämnats om att panelen saknar möjlighet att spela exempelvis tennis och badminton i kommunen. Vad gäller besök på kommunala anläggningar som Vikingagården m.m. uppger ett stort antal paneldeltagare, 55 procent, att de inte besökt Vikingagården, men att de skulle vara intresserade av att besöka anläggningen.

Paneldeltagarna har genom en aktiv frågeställning uppmanats att lämna förslag på vad de tycker saknas i kommunen när det handlar om kultur- och fritidsanläggningar. Panelen lämnar en rad gripbara förslag som t.ex. simhall, inomhushallar, konstgräsplaner, tennisbana, badmintonbanor, campingplats, säkra ridvägar, bättre belysning på motionsspår och bio. Dessa anläggningar hamnar högt upp på prioriteringslistan om panelen fick bestämma vad kommunen ska satsa på.

Den stora merparten i panelen känner väl till att man kan boka kommunala anläggningar, men i kommentarerna framhålls att kommunen borde förbättra möjligheten för medborgare och ideella organisationer att kunna boka kommunens idrottsanläggningar. Panelen upplever att det finns alltför få tider som det är idag. En stor del känner inte till att ideella organisationer som bedriver bidragsberättigad verksamhet kan hyra lokaler gratis. Här kan sannolikt kommunen nå ut bättre med informationen om just detta.

I fråga om informationsbehovet har medborgarpanelen identifierat en önskan av mer utförlig information om kommunens kultur- och fritidsanläggningar. Hur jobbar kommunen med att nå ut till medborgarna om detta? Panelen framhåller att informationen om kultur- och fritidsanläggningar kan bli tydligare och efterfrågar en samlad bild över de möjligheter som finns. Kommunen borde i enlighet med detta fortsätta sitt arbete med att utveckla informationen till medborgarna om kultur- och fritidsmöjligheter i Ale. Detta kan till exempel genomföras på kommunens webbsida och i verkligheten genom bättre skyltning till fysiska anläggningar.

Medborgarpanelen avslutas denna gång med en öppen fråga om smultronställen i kommunen. Paneldeltagarna har varit generösa och bjudit på många av sina fritids- och rekreationsfavoriter inom hemkommunen. Vissa är mer kända än andra och några är väldigt kreativa. En person gillade till exempel nians utslag på golfbanan i Nödinge, en annan tyckte att Ale arena var det bästa som hänt Ale i modern tid, medan en tredje framhöll fiskesjöarna i östra delen av kommunen. Kanske kan denna rapport utgöra ett fundament och början till en särskild karta över Alebornas smultronställen?

Avslutningsvis är det på plats att konstatera att Ales medborgarpanel växer vidare¹⁹ och att det är roligt att många tar chansen att tycka till i panelerna.

Nästa panel

Nästa panel kommer att handla om biblioteken i Ale kommun och beräknas komma ut under december månad.

¹⁸ En hel del information om medborgarbudgetar finns på http://www.skf.se/web/Natverk_Medborgarbudget.aspx

¹⁹ Det är glädjande att många vill vara med i medborgarpanelen.. Hela tiden fortsätter människor att komma till panelen. Panelen har nu passerat 200 personer.